

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у азату, на по године
10 фран. у азату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Рамадановићу, к. и. аген-
ту у Котор. Доплате се шаљу
уредничтву. Рукопис се не вра-
ћају.За огласе шаља се: за сваку
ријеч или за број од пет ријеч-
а по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

Позив на претплату.

Овим бројем нашег листа исти-
че претплата за прво пола године.
Умољавамо с тога поштоване прет-
платнике, који желе примати и даље
„Глас Црногорца“, да претплату из-
воде обновили што прије, како не би
било прекидања у одашиљању ли-
ста Нови претплатници примају се
сваки дан.

Цијена „Гласа Црногорца“ за
цела године износи:
за Црну Гору фиор. 2. —
за Аустро-Угарску, Бо-
сну и Херцеговину фиор. 4. —
за све остале земље франака 10 —

Претплата се шаље потписатој
администрацији на Цетиње, или, ко-
ме је наручије, г. Петру Рамада-
новићу, к. и. црв. агенту у Котор
(Cattaro — Dalmatie).

Цетиње, 27 јуна 1903.

Администрација „Гласа Црногорца“.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Његово Краљ. Височанство
Господар с Књажевском породицом
стигао је у понедељник, 23 о. м. у
Крајцвах (у Прусији) код свога вета
Њ. Ц. В. Великог Књаза Петра
Николајевића, гдје ће се задржати
око двије недјеље дана.

— Госп. Барон од Макио, оvd.
аустро-угарски министар резидент
бавиће се неколико дана по уну-
грашности Црне Горе.

— Госп. Пеларен, француски
војни аташе, који се је задржао не-
колико дана на Цетињу, отпутовао
је за Француску.

ЦЕТИЊЕ, 27 јуна.

Стање на Балкану.

Потоње вјести са Балкана има-
ју врло увемиравајући карактер.
Турска се све више оружа а то ору-
жање природно изазива код Бугара
страховање. Једном ријечи, бар како
изгледа, и Бугарска и Турска живо
се спремају на рат. Поред свега
тога — како „Новоје Време“ пише
— може се сигурно очекивати, да
веће доћи до оружаног сукоба. Вј-
јести о оружању Турске потекле су
од овијех гласова који сада цирку-
лишу у Цариграду. Порга врло
мало наредба публицира, а тајне
наредбе и по себи су тајне. Према
овоме, о свему се само говори, а по-
знато је да се на Истоку ствари
у разговору пр. увеличавају бујном
наштом.

Као примјер војничке необа-
вијештености можемо увести вјест,
која се је прије неколико дана поја-
вила о иоти послатој бајаги поводом
догађаја у Македонији од стране бу-
гарске владе свијема државама. Међу
тијем, још 20 јуна иностранци заступ-
ници у Бугарској нијесу никаквог
аванцизног извјешћа о томе имали. На
основу тога могуће је мислити, да ни
Турска ни Бугарска не помишљају
обвљно о рату. Но у сваком слу-
чају мора се привнати, да се маке-
донско питање почиње поново зао-
штравати, премда то није изазвано

погоршањем ствари у румелијским
вилајетима, него је то изазвано ува-
жљивим односима Бугарске и Турске.
Овакав окрет ствари изазивајуће нас
у неколико, особито кад се узме у
обзир мисија Начовића, која служи
као доказ, да је Бугарска жељела,
да установи добре сусједске односе
према Турској.

У листовима је протурена ви-
јест, као да у Бугарској рјешавају,
не би ли рат, на који би Турска
изазвана била, послужило као најбо-
ље средство, да се изађе из дашп-
њег критичног положаја. Ако бу-
гарски државници нају овај закљу-
чак као правилан, овдје је разумије
се, катастрофа могућа; али могуће
је надати се, да ће у Софији пој-
мити неумјесност сличне идеје и да
ће се, док су на вријеме, од ње од-
рећи.

Предсједник врховног македон-
ског комитета, г. Михајловски, рекао
је ту скоро у једној од својих бе-
сједа да Бугарска тешко да може
рачунавати на подршку јевропских
држава у тренутку, кад се заузме
за Македонце: сваки има тако много
посла, да нико и не помишља о кр-
сташком рату против Турака.

Овоме можемо додати, да Је-
вропа није ни водила у новије ври-
јеме крсташких ратова против Ту-
рака, но је ту дужност великодушно
остављала Русији. Данашњи пак по-
глед руске владе на македонско пи-
тање потпуно је одређен и јасан.
Русија се је ријешила, да се мирни-
јем путем то питање разријеша, не
допуштајући никако, да се своје-
вољно промијени status quo на Бал-
кану.

Русија одавно зна, да нијесу
довољне ове мјере, што их је Порга
предувела, да изврши примљене на
себе обнове о увођењу реформама, и
треба се надати, да ће се предувети
нови, енергичнија кораца, који би
потакли Порту на рад. Далеко ни-
јесу још испуњена сва средства,
којима се може на Турску утицати.
Можемо се надати, да ће брво у
Цариграду разумјети, каква ни опа-
сност пријети од одуговлачења ува-
ђања реформама. Искусство од пото-
њијех мјесеца показало је, да равније
пројектиране реформе нијесу довољне
и да ће потоње бити много шире,
а извршење њихово нахтјеваће се
најенергичније. Судбу македонски-
јех Словена Русија близу к срцу
прима и пошто је примила на себе
дужност, да њихово стање побољша,
она ће то умјети учинити и мирни-
јем путем. У то морају вјеровати
Балкански Словени.

СТРАНИ ВЛАДАРИ

Краљу Петру I.

Његово Величанство Краљ Пе-
тар добио је још ове телеграме као
одговор на нотификацију о његову
ступању на пријесто Србије:

Од шведског Краља:

„Захваљујем Вашем Величанству
што Ме је извјестило о Свом до-
ласку на пријесто.

Узбуђен тужним утиском дога-
ђаја који су томе предходили, Ја
молим Бога да под владом Вашег
Величанства подари Србији мир и
напредак, што ће допринијети да

Наше државе продуже пријатељске
односе, које су до сада одржавале.

Алфонс.“

Од шведског Краља:

„Примио сам телеграм, којим Ми
Ваше Величанство јавља о Свом сту-
пању на пријесто Србије.

Ја желим да владавици Вашег
Величанства обезбједи миран и сре-
ћан равнитак земљи, која је повје-
рила Вашем старању.

Молим Вас да рачунате на Моју
сурадњу на одржавању најбољих
односа између Нашијх држава.“

Оснар.“

Од енглеског Краља:

„Имам част извјестити Ваше
Величанство, да сам примио Вашу
депешу, којом Ме извјештавате, да
Вас је народ српски једнодушно из-
брао за Краља Србије, и да сте сма-
трили за дужност да се одавовете
томе пошву.“

Увјеравајући Ваше Величанство
о Мојој личној наклоности, и најав-
љујући Моју искрену жељу да Ње-
гова владавина доведе српском на-
роду, који је повјерио Његовом ста-
рању, благодети мира, правде и на-
претка, Ја се надам да ће Ваше
Величанство успјети да поврати Ва-
шој отаџбини добар глас, на који
су скорашњи догађаји оставили тако
жалосно обиљежје.

Едуард.“

Од белгијског Краља:

„Примио сам телеграм, којим
Ми је Ваше Величанство извољело
нотификовати, да је једногласно из-
брано за Краља Србије и пошто је
положило заклетву на Устав, увело
краљевску власт са титулом Краља
Србије. Молим Ваше Величанство,
да прими Моје жеље за Њега, као
и да би Србија под Његовом вла-
давном успла у еру реда и на-
претка.“

Леополд.“

Са овим су дакле сви јевропски
државни поглавари привјали Краља
Петра I. за Краља Србије.

Мисао о васеленском сабору и
одговор руског св. Синода на по-
сланицу царигр. патријаршије.

Има већ три године, од кад је
московски митрополит рекао, да се
осјећа потреба, да се сазове васеле-
нски сабор и та је мисао прихваћена
била добро и избијала је често на
површину у увјерењу, да ће се ти-
јем начином успјешно ријешити мно-
га црквенска питања, а нарочито
она, што их је васеленска цариград-
ска патријаршија наговјестила у
својој посланици св. руском Синоду
и другијем аутокефалнијем правосла-
внијем црквама. Ова посланица исти-
че нарочито питање о односу пра-
вославне васеленске цркве према
старо-католицима и питање кален-
дарско. Овај начин међусобног спо-
равујивања постојао је још у пр-
вобитној хришћанској цркви и епи-
скопа су често тијем путем рјеша-
вали тежа црквена питања, а то
писмено споразумијевање служило је
и као нека припрема за васеленске
саборе и претходило им је. Због ово-
га и ова садашња преписка међу
аутокефалнијем црквама изгледа мно-

гијем као пут, којим није тешко
доћи до потребе, да се сабор сазове.

Но у одговору, што га је руски
св. Синод упутно патријаршији ца-
риградској говори се између осталог,
да је мисао о сабору „свијетли иде-
ал“, који би „вадобно сва срца, ко-
ја траже истину;“ али за сад се „мо-
жемо само молити и жељети“ да то
буде, због државнијех, политичкијех
и дипломатскијех потешкоћа, које
опет нијесу баш такве, да их безу-
словно не би било могуће савлада-
ти. И хапика конференција изгледа-
ла је многима као нестварна, а
у ствари видимо другаче; па и на-
селенски сабор, који је сада *машта*,
може се реализирати.

Привнајући тепкоће тога вели-
кога дјела, св. Синод топло препор-
учује „да се поједини епископи, а
нарочито представници појединијех
цркава, састају и савјетују о пита-
њима, која у даној прилици узнеми-
равају њихову духовну паству.“
Другијем ријечима, св. Синод пре-
поручује саборе помјесне, или сабо-
ре неколицине старјешина аутокефа-
лнијех цркава, а препоручује такође
и писмено споразумијевање „по при-
мјеру старо-црквеног васеленског спо-
равујивања“, као што је ово са-
дашње.

Даље, св. Синод тачно и јасно
одређује однос православне цркве
према римско-католицизму и протеста-
нству, према којима се она налази у
положају потребите одбране; тако
исто и однос према англицизму и
старо-католицизму, код којих се виде
два правца: један који би помагао,
а други који би сметало њиховом
зближењу с православијем, пошто
православна прева, отварајући на-
ручја свакоме ко жели приступити
к њој, нити може, нити смије ни
на који жртвовати ма и најмању
ствар од чистоте и светиње Божан-
ствене Христове науке, коју је ова
вјеконима неокануту очувала.

Што се тиче промјене календа-
ра, св. Синод, полазећи без сумње
с тога гледишта, да ни григоријан-
ски календар није тачан, не увиђа
користи од те промјене, и могле би
се вар допустити неке мале и неваж-
не измјене у јулијанском календару,
али које не би утицале на промјену
црквене пасхалије и правника. Па
кад се узме и с научне тачке гледи-
шта, јулијански календар, с малијем
допуњама, по мишљењу многијех на-
учнијех ауторитета, има више осно-
ва, него григоријански. Предлаже се,
дакле, да се оставе при старом ка-
лендару, док би наука израдила што
тачно у том погледу, јер замијенити
једну погрешку другом — нема
смисла, па и кад се не би том про-
мјеном друге потешкоће у цркви
изродиле.

Француска и Русија у Абисинији.

Поводом уплива Инглеске, који на
дана у дан бива све јачи у Абисинији,
а преко ње и у читавој источној Африци,
као и поводом сукоба тога уплива с упли-
вом и интересима Француске и Русије,
руски лист „Новоје Време“ пише:

Још прошле године ширили су се
гласови, да је Менелик врло незадовољан
францускијем послаником Лагардом. Те су
гласове потврђивале не само инглеске, но
и француске новине. Публицирано је било
и неко писмо, којим се је тврдило, да је
негус био врло незадовољан државињем Ла-
гардом још за вријеме италијанско-аби-

синског рата, јер се у писму говорило, као да овај јавља Италијанцима о покретању абисинске војске.

Кад би ово било истинито, онда како би могао Менелик трпјети Лагарда као француског посланика за читавијех шест година? Не да се разумјет, зашто би Менелик криво своје право расположење према Лагарду тако дуго, а показао га тек у потоње вријеме.

Но онај дио француске штампе, који је био непријатељски расположен према Лагарду, не дајући себи рачуна о томе, често је нападао свога посланика у Абисинији тврдећи, да је он убудио Менелика против Француске, да је престиж Француске у Абисинији пао и да је још једини начин, којим се ствар поправити може, да се Лагард што прије одазове из Адис-Абебе.

Кад Менелик није дошао на свечаност отварања француске жељезнице између Харара и Цибуте, — окривили су једино Лагарда. Изабили су као факт, да Менелик не може више трпјети Лагарда и да је молио француску владу, да га избани од тако несносног посланика.

Поред свега тога Лагард није хитао да пође из Абисиније и тек ових дана стигао је у Марсељ и чим се је састао с дописником листа „Le Temps“ изјавио му је, да није истина, да је негус према њему нерасположен, као ни то, да није привржен Француској. Шта више Лагард је морао на молбу Менеликову одложити свој полазак на допуст, да присуствује на свадбу његове унуке.

Али дима без огња нема. Морао је бити некакав урок тијем гласовима о Менеликовом непријатељству према Лагарду.

Урок је био. Али ми имамо основа мислити да Лагард није био крив, или боље рећи да је био крив само за то, што је ревност штитио француске интересе, и користоно се је расположио Менеликовим и ако, може бити, то расположење није било Бог зна како срдечно, али је далеко било од непријатељства. Били су једном односи између посланика и негуса натегнути, али су се доцније поправили.

Равнотежа снимо омаке надали се у жељезници између Цибуте, Харара и Адис-Абебе. Лагард има највише заслуга за то, што та линија, за коју је концесија дата била француском друштву, није пријешла у енглеске руке, него је остала Француској.

Иггледа, да би тијем могла бити недовољна само Инглеска, а Француска би имала само да хвали ревност свога посланика, а не да га напада. Али... на жељест старали су се да проузрокују крах француског друштва не само Инглези, но и подуимачи другијех народности, па и сами Французи. Они су и изазвали нападе на Лагарда и жељу да се што прије одазове. Француски посланик сметао је некеме у Абисинији, зато је и учињен покушај, да се како год од њега избаве.

Чудновато је само то, што је Лагард казао дописнику листа „Le Temps“, да га уванемаравају успјеси Русије (?) и Инглеске у Абисинији.

По нашем мишљењу то се може објаснити само неправилнијем схватањем, као да интереси руски и француски нијесу истовјетни у Абисинији. Тако схватање,

по несрећи, постоје, па су се њега држали и неки руски представници у Абисинији.

Међу тијем, такво је схватање у основи погрешно. Међу интересима Русије и Француске не само да не мора постојати никаквог антагонизма, него, напротив, те двије савезне државе морају се аблизити у старој Етиопији, морају у свему подржавати једна другу и ваједнички се борити против једнога ваједничког непријатеља — Инглеске. Потоњи успјеси, што их је тај супарник постигао у Абисинији, показују на колико је он тамо снажан и како се је трудно с њим борити. Ако Русија и Француска ваједничком снагом не ставу на пут инглеском успјеху, који се све више у Абисинији снажи, скоро ће Етиопија постати прави вазал Инглеске, а тијем ће се инглеско господарство утврдити и у читавој источној Африци. Тијем начином Абисинија ће изгубити онај међународни значај, који Русију у главном и приморава, да се њом интересује.

МАКЕДОНСКО ПИТАЊЕ И АКАДЕМИК ЈАГИЋ.

Прије једно четири мјесеца изишао је у „Neue Freie Presse“ чланак о македонском питању из пера познатог ученог слаviste и академика, професора Јагића, на који су се одмах пуним правом окимали српски листови. спотичајући Јагићу да се у њему под ученом мантијом скрива противник српске, а представник аустриске политике. Професор Др. Јован Цијић опротивљава Јагићу тврдећи у бечком листу „Die Zeit“, а да руски читаоци добију појам о правој истини и погрешним представкама Јагићевим, написао је доцент београдске Велике Школе истим поводом чланак у „Извјестја с. петербургског славјанског благотворителног обшества“, који овако гласи:

Положај словенског становништва у Старој Србији и Македонији постао је несносан. Словени су у Турској економски равнијени; на њима се сваки час врше насиља, сваки дан их муче и убијају. Они се боре да добију оружје за самозаштиту и налазе потпору и одобравања код својих савременика који живе изван турске границе. Јавно мнијење Јевропе узбуђено је покољима што се догађају у Старој Србији и Македонији. За умирење узбуђеног јавног миљења, у интересу хуманости и да се избјегну могући обилни заплети, владе јевропских држава биле су дужне ма што предузети.

Почетак су учиниле двије државе, које су највише заинтересоване у овој ствари: Аустрија и Русија. Оне су предложиле Србији и Бугарској да остану мирне, и ваједно су израдиле пројекат реформама, које су требале учинити крај садашњим приликама.

Тај пројекат представља најмању мјеру ових захтјева, који су могли, или боље речено, који су се морали поднијети Турској, да се успокоји становништво Македоније и Старе Србије и да му се обезбеди једи човјечији живот; јер, по мом миљењу, помоћ хришћанском становништву Македоније и Старе Србије не би била велика, кад би се оствариле све тачке у пројекту реформама. Становништво не долаже никакве наде у те реформе, и није никако за-

довољно пројектом: у првом реду оно је дубоко увјерено, да су све те реформе неостварљиве дотле, док Турци и Арнаути не буду разоружани; у другом реду оно врло добро зна да ће овај пројекат постојати иста судбина као и пређашње.

Али било било, — јевропски су народи дошли до увјерења да тепским приликама у Македонији и Старој Србији треба учинити крај.

Ствар се јевропском јавном миљењу до сад приказивала у овом облику: у Турској има угњетача (Турци и Арнаути — који припадју мухамеданској вјери), који хоће да господују — и угњетених (Словени-хришћани), који желе слободу или бар човјечији отстанак. Словенско становништво припада бугарском и српском племену, а поред тога стоје они и други у Македонији непријатељски један према другоме. И тако се појављују људи, који хоће да Јевропи правилније прикажу ештину македонског питања. У оном тренутку кад су двије велике државе потнијеле Турској свој пројекат реформама, на који долаже наде сва Јевропа; кад је руска влада у званичном саопштењу разјаснила своје гледиште и своје намере; кад је српски краљ Александар отворено исказао, како се односи Србија према овом питању и како је расположен српски народ — у том се тренутку познати научник — професор словенске филологије појављује с чисто политичким чланком у бечкој „Neue Freie Presse“ с очевидном сврхом, да што је могуће боље замрси ово питање и учини услуге искључиво политици аустриске владе.

Изјавивши на почетку чланка да ће пројекат реформама једна дати повољне резултате, акад Јагић настоји свим силама увјерити читаоце, да македонско питање није просто и да се не да лако разријешити. Автор затрпава читаоца гомилом естатистичких података и замршује их именима Румуна, Грка, патријархиста, егзархиста, Арнаути, и т. д. Сви су ти подаци наведени тако да могу лако абунити необавјештена читаоца. Јер судећи по излагању акад. Јагића може се помислити да патријархисте, егзархисте, Грци, Срби и Бугари престајалу савршено различите групе, које једна с другом немају ништа заједничко.

На посљетку тепско је, сједећи у ученом кабинету у Бечу, имати тачна знања о положају Македоније и Старе Србије, особито ако је читав чланак изазван жељом, да се послужу политичким интересима Аустрије.

Стање ствари, које акад. Јагић намјерно приказује као врло заплетено, оваково је. У Македонији живе Словени, Турци, Арнаути, Румуни и Грци. На сјеверу од Солуна налазе се мала грчка насеља што као да је непознато акад. Јагићу. Број Румуна у Македонији је познатан у размиру према другим народностима. Становништво Македоније дијели се на три политичке странке (може се говорити само о странкама): бугарска, која је најјача, српска и грчка — најслабија од све три. У Старој Србији живе само Срби и Арнаути (Албанци), а постоји само једна политичка странка — српска. Тако је стање и држим да је оно врло добро познато акад. Јагићу. Други циље-

ви довели су њега дотле да је он све невјерно освјетлио.

Јер ко макар и површно познаје садашњи положај становништва у Македонији, тај добро зна, да код хришћана у Турској на првом мјесту стоји идеја слободe, а сва остала питања на другом. Посјетно сам присташе грчке странке у Водену, био сам са Србима у Битољу, говорио сам с Бугарима у Скопљу, и сви су без изузетка рекли: „Нама је све једно, хоћемо ли се налазити под власти Бугара, Срба или Грка: ми хоћемо само ослобођење од несносног јарма Етничко питање дакле представљало би у даном тренутку потешкоћу само у науци. Али интерес аустриске политике траже доказ, освјетљен авторитетом првога реда, у том смислу да је македонско питање у етничком погледу у великом степену заплетено да не само што Турска не може у Македонији утврдити поредак него то не могу ни Бугарска ни Србија. — шта више, да Словени у Македонији никако нијесу ни Срби ни Бугари, и да Словени у Старој Србији — у опће нијесу Срби.

То утврђује онај исти научник, који у томе истом чланку признаје, да се историја старе српске државе развијала углавном у Старој Србији, и да се „од XV. вијека почело и у току неколико вијекова продужавало исељавање српскога народа из тих јужних крајева.“

Дакле јевроп старе српске државе сачињавала је садашња Стара Србија; на ње је од XV вијека у току неколико вијекова излазила сеоба српскога народа, па ипак, по Јагићу Словени, који су остали тамо — нијесу Срби.

На тај начин у новој историји акад. Јагића јављају се на басканском полуострву још два нова народа — Македонци и Старосрби.

И при свему томе проф. Јагић још говори у чланку „о чисто словенској манији за дробљењем“, а својим чланком ратује за чисто аустриску манију дробљења.

Прије неколико година бранио сам акад. Јагића, кад је својим авторитетом благословио Калајев назив „босански језик“, тврдећи да то није учинио у рђавој намери. Али сада кад је он створио дужи нове народности у Турској, долазим до увјерења, да он хоће да упути науку путем аустриске политике.

Акад. Јагић тврди да он „избјегава да злоупотреби науку о језику у корист спорних питања политике“, а уа то пише чланак, којим би се аустриске влада могла користити, као уводом у дипломатску ноту, да добије од јевропских држава сагласност за окупацију Македоније и Старе Србије.

Ствар стоји овако: према аргумената акад. Јагића, Срби у Старој Србији чине мањину према Албанцима; из тога сљеди — Србија није у праву износити никакве захтјева на ту земљу; Турска не може увести реда; очевидно, Аустро-Угарска мора окупирати земљу, и тиме се сви морају задовољити.

Али ако се интереси акад. Јагића у садашњем тренутку и покривају с интересима Аустро-угарске монархије, ипак се треба надати, да се остале државе неће сагласити с таким рјешењем овога питања.....

ЛИСТАК.

Петроград

(Наставак.)

Иза црква, као главну знаменитост петроградску, на првом ћемо мјесту споменути царски зимњи дворца, који се налази уз саму лијеву обалу ријеке Њеве. По величини му нема равна у цијелој Јевропи. Темељ му је положен 1754 године, за владе царице Јелисавете Петровне, а видан је по плану, којег је вготовио архитекта Растрели. Готов је био године 1769 за владе Екаторине II. По облику своје он нам преставаља један дугуљаст четвороугаоник, сазидан на три ката. Споља га украшавају јонски и коринтски стубови. Главна страна му је окренута на дворски трг. Дворца је овај сасвим изгорно године 1837 за владе Николаја I, а затим је поново сазидан у старом облику, али са још већом раскошњошћу. Између многих великих дворница, спомена је вриједна Александровска дворница, у којој се налазе скупотјени радови чувених руских сликара, као на др. Вилеваљда, Суходољског, Богољубова, Коцебуа, Зауервајда и др. Затим долази бијела сала, која је украшена дивним мраморним статуама. Златна је сала удешена у византијском стилу, у којој на себе обраћају пажњу величанствени мозаици. Уз помпејску галерију налази се огромна николајевска сала, која има шеснајест грдних прозора на Њеву; у којој се држе велики придворни балови, на којима у један мах убљено може учествовати 3000 особа. Не мање је знаменита и Георгијевска дворница, дуга 20 хвати, а широка 8½; сва је украшена ко-

ринтским колонама, а са свода јој висе десет великољепних канделабра. У овој се сали налази и царски трон, јер се у њој обављају свечаности у част св. Георгија, сваке године 26 новембра, на којима морају учествовати сви кавалери георгијевског ордена. Сем ових дворница за јавне и велике дворске свечаности, сваки ће посјетилац посјетити и приватно одјељење, у којем је живио племенити цар Александар II, Ослободилац, који је мученичком смрћу погинуо 1 марта 1881 године. Одјељење то састоји се из неколико соба, али је блаженопочивши употребљавао од њих само три, од којих му је једна служила за радионицу и спавању собу. Једна опет за држање савјета са министрима, а једна за давање приватних аудијенција. У ове три собе је остало све у онаком стању, у каквом се затекло онога часа, када је велики овај човјекољубац погинуо. На писаном столу стоји малоно, у љубичасту кацифу повезано и залагама снабђено еванђелије, које је баш прије одласка свога из дворца читао; уз њега се мало даље налази савијен бијели депни рубан, на другом столу видимо опет недопушену цигарету — стављену у стаклени футрол, да би се од пропаста заштитила; на једној столици видимо пребачен војнички шињел, а на огледалу чепљеве, четкице и друге принадлежности мушке тоалете. У одјељењу ове исте собе, за стубовима, које је служило за спавању собу великом монарху, налазимо на скромну војничку постељу, на којој је он племениту душу своју испустио, а у углу истог одјељења пред светим иконама још и данас вазда гори кандило, као што је горело и за вријеме живота његова. У другој соби, гдје су се обично држала савјетовања с министрима, видео сам и онај дугачки зеленем чојом застрти сто, на којем је Цар посље

топле усамљене молитве 19 фебруара год. 1861 потписао знаменити манифест о ослобођењу мушких, којим је упуле најдрагоцијенији бисер у вијенац својих и иначе великих и човјекољубљених задужних дјела Необичан и свештени осјећај пијетета према великом цару обухвата чојека, када се бави у овим одајама. У мислима му излази ту пред очи он сам са благим и замишљеним лицем својим, те нам се чини да га видимо, како по одајама то хода и размишља, то на кољена пада пред иконама и молитвом окрјепљен ствара велике планове за срећу, славу, напредак како Русије тако и цијелог Словенства; у овим су се одајама зачеле и родиле велике идеје реформама ослобођења мушких, преустројство руских судова, сједињење Пољске с осталом Русијом, преображај закона о војничкој служби и ослобођење јужних Словена... и ти свештени и пријатни осјећаји одједном се претварају у ужас, јер нас при погледу на постељу, на којој је сав осакћаен и окрвављен, у ужасним мукама испустио дух свој овај велики човјекољубац, обушама гроза и гнушање од помисли да су се могли ваћи у свијету људи тако ниске и звијерске људи, који су у стању били подићи зликовачку руку на тако истински благородно биће, као што бјеше Александар II.

Међу осталим знаменитостима зимњег дворца, вриједно је још споменути т. зв. „скровишницу“, то је одаја у којој се чувају свештени знаци царског достојанства и власти. Међу овима је најскупоцијенији предмет скиптар — на којему се блиста знаменити бриљант „Орлов“. Даље морамо споменути царску круну, која је начињена под Екаторином II год. 1762 и која вриједи равно милион рубаља. Државна је јабука од великољепног сафира, а на њој се блиста крст од скупо-

цијеног бриљанта. У зимњем дворцу спомена су вриједна још и два храма, један за специјално породичне потребе царског дома, а други за официјална богослужења, на којима су дужни присуствовати сви они, који блиско стоје двору, као и дипломатски хор. Оба имају драгоцијене утвари, а у једноме од њих чувају се дјелови од моштију св. Јована Претече и Марије Магдалине.

У зимњем дворцу је постојано пребивалиште садашња Цара, за вријеме баловљања му у престоници. Покојни Цар Александар III. Миротворац није никада становао у њему, а прозвизи се од ужасне смрти својега оца Александра II., него је стално живио у т. зв. Аничковском дворцу, на Њевском Преспекту, који сам по себи нема никакве изванредности, него је данас само у толико пажње вриједан, што у њему живи љубимца народа, мати садашња Цара, удова царица Марија Федоровна.

Осим наведена два дворца, споменућемо још само мраморни дворца, који по љепоти, архитектурној изради, богатству и вриједности својој спада међу најљепше украсе Петрограда. Доњи дио зидова с пшља је обучен у гранит, а цио гоњо дпо све до крова обучен је пак у финландски и сибирски мрамор равне боје: остали украси, као карниз, ваза и гирлянда начињени су од чистог бијелог мрамора; кад уз то знамо, да су главни балкони постављени, а прозори тако умјетнички разређени и умјетнички украсени, онда нећемо прећерати, када кажемо, да палата ова има потпуно баспослован изглед.

(Наставак се.)

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Српство у Америци.) Рачуна се, да има за сад око 100 хиљада српских душа у Америци, који су раштркани по свим крајевима, а поглавито по варошима и варошницама сјеверне Америке, а највише их је у сјеверним адруженим државама и у варошима: Њу-Јорку, Чикагу, Фресно и Сан-Франциску. Они имају своја 4 листа, међу којима је „Слобода“, што излази већ 10 година у Сан Франциску (1248. Polk. St.) најраспрострањенији лист. Власник је листу „Српска Читавница“ у С. Франциску. Њој је уредник, од последње двије године, Далматинац из Херцег Новог, г. Вељко Радојевић, који је познат и у нашој литератури.

Листови ти, а особито „Слобода“, одржавају свеу оностраног Српства са матером земљом и носе све знаменитије догађаје из наших европских крајева и саопштавају их тамошњим Српству.

За чвршћу међусобну везу, основали су тамошњи Срби друштво за међусобну потпору под насловом: „Први српско-братски савез у Сједињеним Државама“.

Овај је савез ступио у живот 1. јануара 1900. године. Њему се придружиле тамо ова друштва: 1. „Српско Јединство“ у Чикагу; 2. пододбор овог друштва у Соутх-Чикагу; 3. Сједињени Срби у Њу-Јорку; пододбор овог друштва у Росендале; 5. „Српско Јединство“ у Ђуту, Монтана; 6. „Српско-Словенско Добротворно Јединство“ у Анкинди, Монтана; 7. „Српско Добротворно друштво“ у Елшел-Кампу, Калифорнија; 8. „Српско Добротворно Друштво“ у Баксону, Калифорнија и 9. „Српско Добротворно Друштво“ у Доугласу, Аљаска. Ова два последња као пододбори или огранци „Српског Добротворног Друштва“ у Вајлд Кампу.

У Сан Франциску постоји и Српска Читавница. Она је уједно, власник листа „Слобода“; има свој Српски Дом и држи у њему своје редовне сједнице по двапут мјесечно.

Свако овако друштво има свој грб на коме су знаци српског грба: обично двоглави орло, који има на прсима крст, а у угловима по једно опило.

Ова уједињена друштва броје око 1000 чланова; сваки члан уплаћује неку маду своту новаца у заједничку благајну, од куда се даје помоћ члановима, који пострадају у послу или се осакате или се даје дјецма њиховој као помћ, кад им родитељи умру. То је нека врста осигурања живота у случају смрти или несреће какве, да се могу сами чланови или њихове породице помоћи кад их несрећа снађе.

Кад умре који члан, ма у ком савезном друштву, сваки редовни члан, на осталих савезних друштвима, дужан је уплатити за умрлог члана 50 сантима или 2 круне, што се пошље породици умрлог члана.

У случају, да се један члан осакати (да изгуби руку или ногу), чланови савезних друштвима платиће по један долар 4 круне), што ће се издати осакатеноме и т. д.

А то чини, да породица умрлог члана добија 500, а осакатени 1000 талијера или 700 и 1200 круна од прилике.

Према томе позивају се Срби у Америци, да саставе друштво чим их је 10 на броју и да се придруже овом братском савезу.

У земљама, гдје су наши људи тако на ријетко расијани међу толиким страним свијетом, а особито сад, како тамо одлави све више нашег свијета, оно је врло до бра устаова, једно, што држи наше људе тамо на окупу, да се не изгубе у оном мору туђинства, а друго, што има снажне члан, па и његова породица, на кога да се обрати, кад западне у какву невољу.

Иа свега тога изврне, да наша браћа, која су се отисла у тај далеки свијет заслуге ради, не губе свој понос и народни осјећај, шта више, могла би се рећи, да се тамо још п о челиче, јер као што нам је добро познато — они отуда откидају од својих уста, и шиљу знатне прилоге овамо својој родбини за издржавање, а често и на задужбине.

И Срби из Црне Горе и Лице и Крбаве основали су недавно у Шисхолму (Chisholm) у Сјеверној Америци, Српско-православно Братство Св. Василија Острошког, по образцу осталих Срба из разних српских покрајина расијаних по Америци. Братство Св. Василија Острошког обратило се Високопреосвештенном нашем Митрополиту Митрофану за архијерејски благослов и за икону Св. Василија. У исто доба послаше Острошком манастиру, своме Покровитељу, 41 долар добровољних прилога „уздајући се у Ваше Преосвештенство, да ћете се молити Богу за нас овамо, кад ми овдје немамо ни свете православне цркве, нити пак православног свештеника“.

Ко се из даљине сјећа својих светиња и своје родбине на најмилијим прилогом, звак је да им срца топло куцају за све, што је нама овдје свето и мило.

(Живот и дјела Великог Кара-Ђорђа) — Издавачка књижевница Пахера и Кисања у Мостару, откудила је познато и

и ваљано дјело Константина Н. Ненадовића: „Живот и дјела Великог Ђорђа Петровића, Кара-Ђорђа Врховног Војводе, Ослободиоца и Владара Србије. Живот његових војвода и јунака.“ Као градиво за српску историју од 1804 до 1813 године. Дјело је у двије књиге великог формата. Прва књига износи LXV и 547 страница, са 14 литографских слика, а друга LXVIII и 842 странице, са 19 литографских слика. Иста је књижевница за ово дјело израдила у свом заводу лијепе корице и повезала сваку књигу посебно. Цијена је дјелу са повезом 16 круна или 18 динара (франака) — Књижевница и препродавача уступа се 15% рабата.

(Проналазак једнога Србина) Чувени научник Србин М. Пупин, универзитетски професор у Америци, пронашао је прије више мјесеци нарочите цијеве, којима се омогућава, да се телефонира по кабловима на много већим растојањима него што се је то дотле могло. О томе су укратко јавили листови у ово вријеме. Сад, пак, до носе берлински листови извјештаје о пробама, које су са Пупиновим цијевима држале између Берлина и Магдебурга не на кабелској него на обичној, надземној телефонској вези. Из тих извјештаја види се, да је Пупинов проналазак врло добар и ва обичну телефонiju, јер се звук гласа јако појачава, чим се његове цијеве на жицама употребе. Централна телефонска управа у Берлину већ се користила Пупиновим проналазком у Шарлотенбургу на линији Вилмерсдорф Курфирстендам.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

П О З И В

на упис у чланство „Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори.“

На Цетињу је основано од скоро друштво под горњим именом са задатком, да развија и унапређује занате, трговину и у опште природну радност у земљи; да подиже према средствима занатлијско-трговачке школе; да шаље ваљану дјецу на страну за изучавање заната и трговине; да се стара да спременим и наученим занатлијама и трговцима при повратку у отаџбину отвара радње било кредитом било капиталом, како би могли отпочети рад, за који су се стручно спремили (чл. 1. и 2. Друшт. правила).

Друштво је изазвано крајном потребом, како рећи у дванаестом часу а у тежњи, да се јаче и озбиљније покренемо на рационалан привредни рад, који је први услов културном напретку и економској независности. Вијек у коме живимо по најбитнијим је својим обиљежјима — нијек утакмице, борбе на привредно економском пољу, и исход те борбе свршава се редовно на штету културно недораслијег су-парника.

Признати се мора да је наша отаџбина у ојетном изазвању на привредном пољу, или краће, она је неспремна за ту модерну борбу, и то не из недовољности освиједчене љубави њених синова према њој, већ из других у неколико оправданих разлога: непрестана наша борба за одржање политичке слободе испитала нас је само у ратном духу. Отуда је и наступило — и у престанку потребе мача — погрешан појам схватања заната и трговине, ушљед чега смо пропустили поклонити потребну пажњу развоју ових грана привредног напретка, те и тим начином засвједочити готовост за сваку жртву, коју напредак наше домовине од нас захтијева.

Ова чињеница поводом је жалосној истини, да су се у нас и у ово мало трговинице и заната утврдили понајвише недржављани, странци, паразити нашег грађанског друштва и државе на штету како културног напретка на привредном пољу, тако и очувања патријархално узвишеног морала нашег.

Као покушај за дијечење овога већ донекле укоријењенога зла, и на неки начин, као школа нашег привредног образовања и удружења — постало је ово друштво, које за постигнуће своје племените сврхе мора свој рад поставити на најширу основу, и бити духовни и стварни фактор културног нашег напредовања на економском пољу; а да би оно у истини то и било, потребно је свију нас заједничко судјеловање и омакно одушевљење, каквим се је Црногорац свагда оружача за бојно поље.

С тога се овим позивају сви свјесни родољуби наше отаџбине да рад на унапређењу овога друштва — и објашњења његова значаја у народу — схвате као једну од важних својих дужности, које наша, и ако сиромашна, ипак за сваки напредак способна домовина од њих захтијева. На првом је мјесту дужност наших свештеника и учитеља, свјесних трговаца и занатлија — домаћих синова, да се што више заузму за упис у чланство и скупљање прилога.

Да би се омогућило интересовање и учествовање у друштву и код најсиромашнијих слојева — одређен је најнезатјнији члански улог. — У сврху раагранатијег рада, биће према друштвеним правилима у

сваком воље већем мјесту у Земљи наименовани пододбори, који ће од управног одбора добијати упутства, листе за упис у чланство и скупљање прилога.

Моле се такође сви пријатељи наше будућности и напретка на страни, да помогну ову нашу младу установу.

Чланови су друштва:

а) улагачи који плаћају годишње 2 круне;

б) оснивачи који плаћају годишње 6 круна, или као чланови улагачи скупе друштву на годину 10 чланова оснивача или 50 улагача, или својим заузимањем приврине друштву годишње 50 круна добровољних прилога;

в) добротвори који плаће једном за свагда или у три годишња рока 150 круна.

Гдје пододбор друштвеног још нема, а нарочито из иностранства, чланарина се може слати непосредно благајнику друштва г. Јовану Хајдуковићу на Цетињу, који ће члановима шиљати приванице, а добротворима и дипломе.

Права друштвених чланова одређена су друштвеним правилима, која је надлежна власт већ потврдила, и која се на захтјев шиљу бесплатно.

Управни Одбор.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 27 јуна

(Одликовања) Њ. Кр. Височанство Господар благ извољо је одликовати господина Пејаковића, ађутанта Њ. Кр. Височанства Књаза Пашљедника, III степеном Давидлова ордена, а г.г. Петка Пајовића, Ника Виторовића, Јака Дрецу, Јента Балташа, Цера В. Мартиновића, Вида Л. Ивашиновића и Петра Спасића, досадашње чланове Општинеке Управе на Цетињу, златном медалом „За Ревност“.

(Ватикан према Црној Гори) „Дубровник“ доноси овај телеграм из Рима: — „Sagra Congregazione dei Riti“ наредила је, одобрењем Лава XIII, да се из лекција које се читају у дубровачкој бискупији на дан Св. Влаха (5 јула), испусте сва мјеста уврједљива за Црну Гору и Црногорце, а која се односе на руско црногорско опсаду Дубровника год. 1806.

Односно ријешење послато је дубровачкој курији.

О тој одлуци Ватикана „Дубровник“ пише овако:

„Поздрављамо сво најновије ријешење Св. Столице са највећим задовољством као поновни доказ духа правичности и пријатељства према сусједној српској држави, који у најновије вријеме провијава Ватиканом“

Напоно ријешење односи се без сумње на ону лекцију официја 5 јула, у којој се чита, да је Св. Влахо обранио наш град г. 1806.

Та лекција гласи на српском језику: Овим догађајима (т. ј. велика трешња) слиједили су и други не мање чудновати. Наиме док су град (т. ј. Дубровник) опсејале хуле и дивље чете, које провалише из Црне Горе, ненадно задобије слободу у очи свечаности свстога мученика (т. ј. руке св. Влаха)

Ове ријечи садржаваху не само увреду према једном племенитом дијелу нашег народа и према братској једнокрвној Књажевини, него ни не одговараху истини, јер је непристрани историја забиљежила, а наши су најстарији људи, који ту недавно бјеху у животу, били живи свједоци да се огремени дио пожара и уништавања кућа и имања дубровачке владе год. 1806 има уписати у гријех жалибог наших сељацима, који се осећиваху на такан начин властели и аристократској влади због познатих догађаја год. 1799. А да су Руси и Црногорци, као и непријатељски Французи који држаху 1806. Дубровник, починили у рату неколико штете у околини дубровачкој, то се само по себи разумије по оној: „à la guerre comme à la guerre“. Помислимо само на страхоте француско-ирусског рата год. 1870—71.

Оне горе поменуте ријечи, у оном облику и на оном мјесту изречене — којијех, у кључу је нама познато у старијем официју није било — одавно неко нарочито непријатељско расположење према братскоме црногорском народу кроз и кроз неоправдан и непотребно, па нам је мило и за ствар српско-хрватскога споразума, да се Рим тих ријечи сјетио и на дан руке св. Влаха укљонио и овај узорак братског несугласице.“

Ми с наше стране немамо што додати о овоме, осим да се радујемо и да смо благодарни Ватикану, што је и овом приликом засвједочио своје симпатије према Црној Гори, ставши на страну непобатне историјске истине, која се је најјерно испочинила, само да се посије још виши раздор међу члановима једнога те истога народа.

(Из женске радничке школе Књагиње Јоланде) У просторијама петивке женске основне школе отворена је уче изложба разних радова, што су их ове године израдиле ученице наше радничке школе. Ту су у великом броју изложени ћилими, платна, пешкири, грешке и друге

ситније израде и све је ово лијепо и укусно израђено и понамјештено. Изложбу су извољели посетити Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија, Њ. Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан са свештенством, царско руски мнистар г. Шлеглов са секретаром г. де Мехом, италијански министар г. Болати, бугарски дипл. агент г. Ризов, наши великодостојници и много друге оtmјене публике. Изложени предмети продавали су се у корист радничке школе и први дан прикупило се за продаке израде до 450 круна. Купци нијесу толико гледали на вриједност рукотворина, колико да својим привољима помогну ову племениту и за наш народ веома корисну установу. Сувисше даровао је још Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан овој школи 50 ока вуне. Изложба ова трајаће још данас и сјутра.

Радујемо се напретку ове школе и мило нам је што налази толико одзива и у најотмјенијим нашим круговима, јер само свестрани озбиљни рад основ је правог народног благостања.

(Испити у мушкој основној школи на Цетињу) одржани су са IV разредом 15 о. м., а са остала три разреда 24 и 25 о. м. Испитима је председавао секретар г. шк. надзорништва г. Перо Мартиновић, а присуствовала су више одличних грађана и ученичких родитеља. У сва четири разреда био је успјех сасвијем повољан.

(Из Управе Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори) јављају да се друштвена Управа, изабрана 4. маја т. г., у својој сједници од 7. маја конституисала овако: председник г. Вуко Вулеткић, потпредседник г. М. В. Шаулић, секретар г. Мис. Ивановић, благајник г. Јован Хајдуковић. П-ги секретар и помоћник благајника г. Перо М. Пошек, чланови Управе: г.г. Петко Пајовић, Перо Андрић, Саво П. Вулеткић, Мило Ташар, Јако Дреца, Мило Врбича, Нико Виторовић, Јован С. Матамовић, Мило Дожић и Кишан Вибезић; у надворни одбор изабрала је скупштина г.г.: Лабуда Гојмића, Мирка Мијушковића, Марка Р. Гвозденовића, Мила Ковачевића и Петра Стасића.

(Вријеме.) Ива прилично дуге суше, која се је знатно почела била осјећати, нарочито у нижим и топлијим крајевима, пада је, како нам јављају, по свој Црној Гори ових дана обилата киша. И ако не можемо рећи, да је тијем цио годишњи род осигуран, осигурали су бар ранији усјеви, а и доцнији је знатно поможено.

— Пишу нам из Вратопожине:

11. јуна ове године испустио је своју племениту душу, у 86-ој години свога живота, у болници на Цетињу, стари стотинаш Ненада Перишин Јанковић. Покојник се родио у Брскуту. Још у младости добу изгледао је да ће бити оно, што је био, да ће бити јунак, који се у боју не бојаше смрти, што му је признао и наш узвишени Господар у свом спису „Нова Кола“, уврстивши га у ред најбољих јунака племена братоношког.

Цио живот покојников посвећен је био томе, да не умре на постели, него као јунак да погине на бојноме пољу, те с тога никад себе не заштити од непријатељског арна, него се свуда истицаше, а особито на Коланину и у Кучињама, гдје је и рањен био. У боју никад није водио рачуна о томе, хоће ли вишина с њим изаћи на панаћ, или ће се с вишином непријатеља срести. Њега ништа није могло смести, кад се је јунаштва типало, да не жита онамо, гдје јунаци иду, јер што би га могло више обуставити или више потрести, кад га не потресоме два скасаплена му храбра сина, покрај којих он с голим јатаганом пролази, а старо му се срце још више жести и распаљује, и мртве синове у мимогред поздравља: „Сад сте моји синови!“

Као таквом личном јунаку признавале су му се са свију страна ове врлине, због којих је од свијех и цијењен био. А наш милостиви Господар, знајући његове заслуге и вјерност, ваада се према покојнику милостиво односи, те и приликом болестијести нареди, да се лијежи о државном трошку у цетињској болници. Мртво тијело врлог покојника испратио је из петивке болнице до вјечне куће и Њ. В. Књаз Мирко, а једно одљење стожје војске одавало је покојнику војничке почасте.

Лака ти, храбри јуначе, земља црногорска!

Телеграми Бечког „Нор. Бира“.

БИОГРАД, 22 јуна. — По вјестима из Пећи и Ђаковице, Хилми папа успио је да уреди судове, у које је поставио сарајверни број Срба, као што је требало по пројекту за реформу.

АТИНА, 22 јуна. — Сједница у парламенту била је бурна ушљед

сукоба између депутата владиних и оних из опозиције.

ЦАРИГРАД, 22 јуна. — Ушљед процесних гласова у Солуму о намјераваним атентатима од стране македонског одбора, Porta је тражила извјешће од валије, који је одговорио, да он лично јемчи за одржање мира и реда и да је предузео све мјере сигурности.

КЕЛН, 23 јуна. — Колоњске новине јављају из Петрограда: Мјеродавни кругови руски надају се, да ће Турска и Бугарска послушати савјете Аустро-Угарске и Русије и да ће одржати мир. Тешки положај у Турској привлаче се и увијерава се, да Бугарска, кад би неосновано изазвала рат, не би могла рачунати на помоћ Русије и сва би одговорност за то пала на њу саму. Бугарска се вара, ако мисли, да би последице успјешног рата добила Македонију. Македонија неће бити присаједињена Бугарској. Русија је чврсто одлучила да не жртвује ни капи крви својих синова за фантастичне намјере балканских народа.

ПРИЗ, 23 јуна. — Лубе у пратњи Делкасеа отпутовао је у Инглеску.

ЦАРИГРАД, 26 јуна. — Дипломатски кругови сумњају да је Бугарска намјера послати Турској ултиматум и изјављују, да Бугарска нема никаквог равлага за такав корак нити икаквог права, да протестира против концентрације турске војске, која је нужна за угушење усташких чета. Сувише Турска је принуђена на тај корак утицајем Аустро-Угарске и Русије, да што прије изврши реформе. Дипломатски кругови јединодушно осуђују држање владе Бугарске, и ако признају, да је њен положај тежак пред јавним мишљењем књажевине. Македонски комитети не надају се успјеху од свога рада и угледа да настоје да изазову рат, не би ли тиме скинули са себе одговорност. У Илдиву и на Порту и међу дипломатима постоји основана нада, да ће Књазу Фердинанду и влади Бугарској поћи за руком, да одрже мир и да се они неће дати завести непромишљеним корацима. Турска не жели рата и не спрема се за то.

БИОГРАД, 23 јуна. — Државни савјетници Пашић и Вујић дали су оставку.

ЛОНДОН, 24 јуна. — Лубе је стигао овамо. На станици дочекао га је Краљ и чланови краљевске породице.

ЛОНДОН, 24 јуна. — Лубе ваздало је Краљу на срдачном дочеку у Доверу и Лондону. Послије тога Лубе у пратњи Делкасеа пошао је у палач Букингам, да учини поштуру Краљу. Народ га је одушевљено поздрављао. За свечаног објаве немјешани су Лубе и Краљ срдачне здравнице, у којима изјављују пријатељске односе двију држава, који осигуравају свеопшти мир.

ЦАРИГРАД, 24 јуна. — Porta управила је својим посланицима у Бечу, Петрограду и Паризу ноту, којом опротивила приговоре ноте Бугарске и објављује, да Турска нема никаквих ратних намјера, а војничке мјере на граници иду само на то, да угуше чете. Потоње вијести из Софије јављају, да се и Бугарска не спрема за рат и да су њене потоње изјаве биле изазване лакшијем вијештака са границе.

ЦАРИГРАД, 25 јуна. — Porta је изјавила посланицима Аустро-Угарске и Русије, да по изјави генералног инспектора Халми-паше, буштовачки покрет у Македонији потиче из Бугарске и тражи од Аустро-Угарске и Русије, да у том смислу упљившу у Софији.

ЦАРИГРАД, 25 јуна. — У мјеродавним круговима не сматрају са-

дашње стање за узнемишавајуће, али заплетити би се могли народити, ако би дамашње Бугарско министарство дало оставку, те би замјешено било вагаријаним елементима. Тешки заплети могући би били и онда, кад би се убуђене чете на граници побиле.

ЛОНДОН, 25 јуна. — Делкасе вијећао је прије подне са Ландсдауном. Лубе примио је испред подна дипломатски кор, а ова тога Делкасе вијећао је с руским послаником.

АТИНА, 25 јуна. — Теотокис понудио је Краљу оставку цијелог министарства.

БЕЧ, 25 јуна. — Тесар није примио оставку аустријског Карберовог министарства.

БИОГРАД, 26 јуна. — По жељи Краљевој наређено је да се страни листови не заустављају. То је изазвало лијепо утисак. Оставка Пашића и Вујића на чланство државног савјета уважена је. Руски посланик Чариков предао је Краљу акредитивна писма.

ЛОНДОН, 26 јуна. — Лубе је отпутовао јутрос. На станици били су Краљ, принц Галски, војвода Кожаутоки, Ландсдаун, Балфур и други достојанственици. Краљ се срдачно опростио с Лубетом и Делкасеом, на што је вон кренуо, бурно поздрављен усклицима: Живео Краљ! Живео Лубе! Живела Француска!

АТИНА, 26 јуна. — Рали је опуномоћен, да састави ново министарство. Он ће га саставити у смислу програма Делијанисова.

БИОГРАД, 27 јуна. — Државни савјетници Пашић и Вујић пензионирани су на властиту молбу.

РИМ, 27 јуна. — Како листови јављају, влада француска и италијанска нашле су за умјесно, да се пут италијанског Краља у Париз, у случају смрти папине, одложи од прилике за септембар.

КАЛЕ, 27 јуна. — Лубе, полазећи из Довера, упутио је Краљу Едуарду телеграм, у којем му најсрдечије захваљује на топлим дочеку, уклавном му као представнику Француске и пријатељу Инглеске.

ПРИЗ, 27 јуна. — Лубе повратио се овамо, дочекав одушевљено.

ЛОНДОН, 27 јуна. — Краљ, договарајући на депешу Лубетову, каже, да је веома дирнут депешом председничком и да је његова најискренија жеља, да оближење Француске и Инглеске буде трајно.

ЦАРИГРАД, 27 јуна. — Porta изјављује да су гласови, који овдје циркулишу, т. ј., да је прекинуте било министарско вијеће у Илдиву, на коме је тобоже ријешено, да би Турска евентуално могла објавити рат Бугарској, проста игра берве.

РИМ, 26 јуна. — Папа од пожељелива болује од испалења плућа. Стање његово је обзиром на старост веома опасно. Свага му малаксавана, али је ипак још увијек присебан. Његови лекари Мацони и Лапоши изјављују, да може живјети највише још три дана, али није искључена могућност и бољег исхода. Како нам потоњи телеграмима јављају, појавио се код Папе плеуритички ексудат, али професор Мацони мисли, да и опет није потребна торакоцентева (убод у прси ради испуштања течности). Према томе ва сад је неминувана опасност искључена.

Јутрошњи „Кор. Вир“ јавља: Торакоцентева извршена јутрос поново. Извађено 1080 грама течности и сувернице. Ушљед операције дисање иде лакше и срце ради боље. Анализом извађене течности утврђено је, да плеврит није карактера туберкулозног, него ревматичног. Нобољшање се продужује ушљед операције, али опасност није још искључена.

ОБЈАВА.

Руј Катунско-Ријечке, Зетско-Брдске и Приморско-Црничке Области инкантираће се у Неђељу 6. Јула ов. год. на Ријечи.

Руј мора бити добро зелен, просијат и чист без икакве смјесе и моштре истога биће изложене у канцеларији Општинске Управе на Ријечи.

Ови инканти биће дати посебно за сваку Област или уједно према понуди купаца.

Народ ће предавати свој руј закупницима од 15. Августа 1903 до 1. Марта 1904 год., а у мјестима: Подгорица, Ријена, Вир и Сељане, у којим мјестима закупници дужни су држати отворене магацине за горе одређено вријеме и руј народу одмах измиривати. Закупник има право, да не прими онај руј који му не би био предат на магацин до 1. Марта 1904 год., нао год и онај руј који не би био уређен по моштри Одбијени руј не би се смио никоме продавати до 1. Марта 1904 год.

Народ не смије никоме другоме, осим закупницима руј продавати. Но би се ухватио, да га је другоме продао, платиће закупнику глобу онолико, колико продата количина руја изнесе по утврђеној цијени.

Контрат ће се дати ономе, који понуди највећу цијену, по коју ће руј од народа куповати.

Закупник дужан је положити цијену, било у новцу, било у непокретностима у износу од 15%, ако је Црногорски држављанин, ако је страни 30% од претпостављене вриједности руја.

Они, који желе инкантирати, морају се пријавити у канцеларији Општинске Управе на Ријечи у горе назначени дан, гдје ће се држати лицитација од 3-5 сати последије подне.

П. Бр 1150 Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела 26. Јуна 1903 г. на Цетињу.

ОБЈАВА.

Поштанско-Телеграфском Одјељењу Књ. Министарства Унутрашњих Дјела, потребна је за поштанске штале у ниже наведеним мјестима: годишња потрошња хране за коње,

	овса	сијена
за Цетиње	55000 килогр.	40000 клгр.
„ Његуши	20000 „	15000 „
„ Котор	15000 „	10000 „
„ Ријеку	15000 „	10000 „
„ Подгорицу	30000 „	20000 „
„ Даниловград	20000 „	10000 „
„ Никшић	9000 „	8000 „
„ Вир	20000 „	12000 „
„ Пријетан	5000 „	3000 „
„ Свега	183000 „	128000 „

Ради набавке горње количине овса и сијена, Одјељење ће у својој канцеларији 6/19. Јула тек. год. од 9 сати најутра до подна држати јавну лицитацију.

Главни су услови уговора:

- овас сух и пречишћен на машину;
- сијено сухо, од чисто мирисливе ливадске траве, без бодлика и корова;
- предаја у магацинима и исплата као што сљеђује:

$\frac{1}{10}$ до 15 Јула ове године; $\frac{1}{10}$ од 1. до 10 Августа; $\frac{1}{10}$ од 1. до 10 Септембра; $\frac{1}{10}$ од 1. до 15. Октобра и $\frac{1}{10}$ од 1. до 10. Априла 1904 године и

- да лиферант, ако је црногорски држављанин, положи предходно кауцију од 5000 круна у новцу или у непокретној имовини; ако је страни поданик 10000 круна.

Број 3043. Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Књ. Министарства Унутрашњих Дјела, 18. Јуна 1903 год. на Цетињу.

ОБЈАВА.

Старе аустријске бананоте од десет (10) форината (модела I/V 1880) повучене су из саобраћаја: с тога се јавља свакоме, да исте до 15 Јула 1903. године може промијенити у Књажевским

Царинарницама, и за њих добити новац, који је у саобраћају.

Вриједност старих бананота од 10 форината последије тога рона биће уништена како за Књажевину тако и ван ње

Цетиње, 13. Јуна 1903 год.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА.

СТЕЧАЈ.

Великој Гимназији на Цетињу потребна су још два професора у шк. год. 1903—4 и то:

- За класичну филологију уз један живи језик (српски, руски, немачки, француски и талијански);
- За природне науке уз математику и физику.

Професорска је основна плата 2000 круна годишње и уз то 400 круна додатка; три петогодишње повишице по 400 круна, а двије по 600.

Послије 30 година службе наставник добија пензију од 4400 круна. Ко би и даље остао у служби, к пензији од 4400 круна додавало би се још годишње 600 круна награде и додатка.

Пријаве прима Управа Гимназије до 1 августа о. г. по старом календару.

Цетиње, 24 маја 1903 год.

К. Ц. Министарство Просвјете.

Приватне објаве.

ЧИТАЈ СРБИНЕ НЕЋЕШ СЕ КАЈАТИ!

Најбољи набор за куповање.

српско-православних прквених утвари и то: свијетлих и црних одежа, неба, литија, барјака, полијелсеја, крстова, путира, кадионица, прјетохљебница, ћивота, рипида, целиваћих и свечарских икона, руских икона у разним врстама, историјских слика и т. д. и т. д.

Израђујем најбољатије иконостаје и Христове гробове — по врло уједреној цијени —

За господу еместејанке одјеља, шешира, појасова и камилавки; свецтејичке калљине израђујем добро и тачно, пошто имадем врло вјештог кројача. — На захтевање шаљем илустровани цјеновник, објашњатејје и различите муштре на углед, а код већих послова поднапам раане рибе, муштре, цртеже и предачуане о својем трошку, беа да је дотични објаван да трговину учини.

Поруке извршујем одмах најтачније и најсавјесније *Илустровани цјеновник шаљем у креспотомешу бесплатно.* — Моделн за обилате поруџбине, јесам

с поштовањем

Никола Ивковић,

У Новом Саду, у Дунавској улици.

П. п. 52 3-6

НА ЗНАЊЕ

поштованом грађанству и у унутрашност

Набавио сам на брацке *Крљевине Србије* чувено и одликовано пиво „Косово“ и „Мировац“ из фабрике г-на *Косовљанина*

Цијене умијерне:

Бачва од 25 литара фиорина 6.50
Кашета од 50 богиља $\frac{3}{4}$ фиор. 12.50
Франко *Цетиње* — бачве, кашете, повратити

С поштовањем

Петко Пајовић.

Р. 54 Бр. 59 1-2

НА ЗНАЊЕ

Мојим старим муштеријама и познаницима, да сам поново отворио *ковачку радоницу* на Цетињу.

Мато. Ф. Шпањола.

Р. 18 Бр. 60 1-3